

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 11. decembar 2020. god.

Slučaj br. 2016-22

Radmila Šapić

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 11. decembra 2020. godine u sledećem sastavu:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa. Anna BEDNAREK, član
Gđa Anna AUTIO, član

Uz asistenciju:

G. Ronald HOOGHIEMSTRA, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 11. decembra 2019. godine,

Nakon razmatranja elektronskim putem u skladu sa Pravilom 13(3) Poslovnika Komisije, odlučuje sledeće:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba u ovom predmetu je registrovana 30. juna 2016. godine.
2. Pismom od 1. jula 2016. godine, Komisija je obavestila EULEX Kosovo ("Misija") da je Komisija registrovala ovaj predmet.
3. Dana 28. juna 2017. godine, Komisija je zatražila od podnositeljke žalbe da dostavi dodatne informacije.
4. Dana 20. septembra i 17. oktobra 2017. godine, Komisija je poslala još dva zahteva za dodatne informacije preko predstavnika srpskih porodica pri Resursnom centru za nestala lica (RCNL), NVO sa sedištem u Prištini. Podnositeljka žalbe nije dostavila nikakve dodatne informacije.

5. Dana 8. decembra 2017. godine, Komisija je prosledila Izjavu sa činjenicama i pitanjima Šefici Misije (čitaj: ŠM), EULEX-a na Kosovu, pozivajući je da podnese svoje odgovore i zapažanja pisanim putem o pritužbama ne kasnije od 26. januara 2018. godine.
6. Misija je u pismu od 4. januara 2019. godine, tražila dodatna objašnjenja o određenim tačkama u vezi sa formom žalbe, i u vezi sa srodstvom podnositeljke žalbe sa ostalim pojedincima pomenutim u žalbi.
7. Pismom 17. januara 2019. godine od Misije je još jednom zatraženo da dostavi odgovore na pitanja koja su upućena do 16. februara 2019. godine.
8. Pismom od 31. januara 2019. godine, Komisija je tražila od podnositeljke žalbe da ispravi pitanja u vezi sa žalbenim obrascem i da razjasni njen odnos sa pojedincima pomenutim u žalbi. Podnositeljka žalbe je to učinila 7. februara 2019. godine.
9. Pismom od 8. aprila 2019. godine od Misije je još jednom zatraženo da dostavi odgovore na pitanja i pismena zapažanja što je pre moguće.
10. 20. juna 2019. godine, podnositeljka žalbe je obaveštena da je Komisija još uvek u procesu ispitivanja njene žalbe.
11. Zapažanja Misije primljena su 21. aprila 2020. godine, a Komisija ih je dalje prosledila podnositeljki žalbe 8. jula 2020. godine.
12. 28. jula 2020. godine, Komisija je dobila komentare podnositeljke žalbe o zapažanjima Misije.
13. 7. avgusta 2020. godine, Komisija je prosledila komentare podnositeljke žalbe Misiji.

II. MIŠLJENJE

14. Uzimajući u obzir bliski porodični odnos između primarnih žrtava i podnositeljke žalbe, odnosno odnos između majke i oca i njihove ćerke, Komisija se uverila da se podnositeljka žalbe može smatrati sekundarnom žrtvom navodnih kršenja i, kao takva, potencijalna žrtva u skladu sa pravilom 25 (1) Poslovnika Komisije
15. Dalje, još tri člana šire porodice podnositeljke žalbe takođe su nestala u događajima, kao što je opisano u nastavku. Dajući pojašnjenje u vezi sa svojom žalbom, podnositeljka žalbe je navela da su ta tri člana navedena u njenoj žalbi, s obzirom na to da su okolnosti u kojima su oni nestali povezane sa okolnostima u kojima su nestali njeni roditelji, ali da ta tri člana porodice imaju bliže žive rođake od nje same i da ih treba kontaktirati odvojeno. Komisija će stoga razmotriti slučaj samo u vezi sa nestankom roditelja podnositeljke žalbe.

III. ČINJENICE

16. Na ili oko 18. maja 1998. godine, mnogi stanovnici sela Leočina napustili su selo iz bezbednosnih razloga. Roditelji podnositeljke žalbe, stanovnici ovog sela, ostali su u svojoj kući.
17. Na ili oko 18. maja 1998. godine, prema jednom svedoku, naoružana grupa je ušla u selo i porodične kuće, uključujući kuću roditelja podnositeljke žalbe. Ovaj svedok, rođak

podnositeljke žalbe, uspeo je da pobegne u obližnju šumu. Svedok je čuo vriske i pucnjeve iz unutrašnjosti kuća, a video je i kako je naoružana grupa spalila porodične kuće.

18. Roditeljima podnositeljke žalbe još uvek nema traga.
19. Tri druga, dalja rođaka podnosioca žalbe takođe su nestala istog ili približno tog datuma. Ove osobe su bile tetka podnositeljke žalbe i njen sin, oboje prisutni u selu u vreme incidenta, kao i još jedan rođak podnositeljke žalbe, koji je poslednji put viđen na punktu srpske policije na putu za selo. Ovim trima pojedincima još uvek nema traga.
20. Ovi nestanci su prijavljeni Međunarodnom komitetu Crvenog krsta (MKCK), Jugoslovenskom Crvenom krstu i Misiji privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK). MKCK i Jugoslovenski Crveni krst otvorili su zahteve za traženje roditelja podnositeljke žalbe 20. maja 1998. godine, odnosno 24. juna 1998. godine.
21. Tokom perioda 2001-2002., MKCK i Udruženje porodica nestalih uzeli su ante mortem podatke od određenih članova porodice kako bi olakšali traganje.

IV. STAV

22. Podnosilac žalbe se generalno poziva na Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima (UDLJP) i Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda („Konvencija“). Podnosilac žalbe se ne poziva ni na jedno konkretno ljudsko pravo ili na posebne odredbe ovih instrumenata.
23. Na osnovu tona žalbe očigledno je da se ona odnosi na navodnu povredu sledećih osnovnih prava: član 2. Konvencije pod njenim proceduralnim poglavljem, koji garantuje osnovno pravo osobe na život i predviđa obavezu za istragu slučajeva sumnjive smrti; i, član 3 Konvencije koji garantuje pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju ili nečovečnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
24. Pored toga, žalba može biti relevantna za članove 8. i 13. Konvencije, koji garantuju, jedan pravo pojedinca na privatni i porodični život i drugi pravo na efikasan pravni lek.
25. Štaviše, žalba bi mogla biti relevantna za određena ekonomska i socijalna prava, kao što su pravo na socijalnu zaštitu i pravo na odgovarajući životni standard, kako je predviđeno članovima 9. odnosno 11. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR), i prema članovima 22. i 25. UDLJP.

V. PODNESCI STRANA

Podnosilac žalbe

26. Podnosilac žalbe navodi da je Misija, u sprovođenju svog izvršnog mandata, trebalo da istraži nestanak njenih roditelja, a da to nije učinila kršeći njena ljudska prava.

Misija

27. Misija tvrdi da je za ovaj slučaj saznala nakon primo-predaje predmeta i spisa predmeta od UNMIK-a u periodu decembar 2008. - mart 2009. godine.

28. Kada je izvršena primo-predaja sa UNMIK-a na EULEX 2008-2009. godine, predmeti koji su se odnosili na roditelje podnosioca žalbe smatrani su 'otvorenim/neaktivnim' od strane UNMIK-ove JRZ- Jedinice za nestala lica i 'zatvorenim/na čekanju novih informacija' od strane UNMIK-ove CJKI. Predmeti su preneti u okviru sporazuma između UNMIK-a i EULEX-a za prenos više od 50 tužilačkih spisa predmeta koje je UNMIK klasifikovao kao "ratne zločine", 1187 policijskih spisa predmeta koje je UNMIK klasifikovao kao 'ratne zločine' i oko 5000 policijskih spisa predmeta koje je UNMIK klasifikovao kao 'predmete nestalih lica', među kojima i predmeti koji su se odnosili roditelje podnosioca žalbe.
29. Misija navodi da je Jedinica EULEX-a za istragu ratnih zločina (JIRZ) primila je od UNMIK-ove Jedinice za ratne zločine (JRZ) "nekoliko izveštaja o istrazi, koji su sadržali osnovne informacije o nestanku roditelja podnosioca žalbe", navodeći da predmete koji se odnose na nestanke treba držati "otvorenim", i da nikakve informacije nisu dostupne. Pored toga, JIRZ EULEX-a primila je i nekoliko dodatnih dokumenata iz perioda 2000-2001. godine, koji su proisticali uglavnom iz UNMIK-ove Centralne Jedinice za krivične istrage (CJKI).
30. Misija takođe pruža opširan izveštaj o obimnom evidentiranju, čuvanju i kategorizaciji predmeta i spisa predmeta tokom i nakon primo-predaje od UNMIK-a. Misija dalje iznosi mnoge izazove, uključujući ograničene resurse i nedoslednosti u vezi sa spisima predmeta, povezanih sa njenim naporima da organizuje spise predmeta. Misija napominje da je, s obzirom na ove izazove, JIRZ dala prioritet pregledu spisima predmeta „ratnih zločina“ nad spisima predmeta „nestalih lica“. Ona je prioretila one predmete "ratnih zločina" koji su obećavali više u smislu istražnih nalaza.
31. Misija dalje napominje da Zajednička akcija Saveta 2008/124/CFSP od 4. februara 2008. godine nije sadržala nijedno izričito pozivanje na "prisilne nestanke" u vezi sa izvršnim mandatom Misije u krivično-pravnom sistemu u to vreme. Kosovsko zakonodavstvo koje je bilo na snazi u to vreme predviđalo je da prinudni nestanci predstavljaju, pod određenim okolnostima, zločine protiv čovečnosti, a ne ratne zločine. Misija navodi da je uprkos tome istraživala i procesuirala slučajeve prisilnih nestanaka u okviru predmeta ratnih zločina.
32. Što se tiče ovog predmeta, Misija se u svojim podnescima poziva na niz istražnih koraka koje je preduzela. Oni se mogu sažeti na sledeći način:
  - i. Dana 18. jula 2009. godine, EULEX-ov tužilac je izdao zahtev za sprovođenje istrage o navodnom kidnapovanju roditelja podnosioca žalbe i dvoje drugih pojedinaca. Misija navodi da "[izgleda] da JIRZ nije postupila po 'zahtevu za sprovođenje istrage' od 18. jula 2009".
  - ii. Dana 18. oktobra 2013. godine, drugi EULEX-ov tužilac pri Specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo (STRK) izdao je „nalog o ovlašćenju“ zahtevajući od JIRZ da pronađe svedoka incidenta i druge pojedince koji nisu u srodstvu sa žrtvama u ovom predmetu. Kada je JIRZ postupila po zahtevu, saznala je da je svedok u međuvremenu umro i da, iako su obavljani razgovori sa drugim osobama, to nije dovelo do otkrivanja korisnih informacija
  - iii. Shodno tome, 2. decembra 2013., tužilac EULEX-a odbacio je krivičnu prijavu jer "s obzirom na informacije prikupljene do tog trenutka, 'nisu postojale indicije o tome ko bi mogli biti potencijalni osumnjičeni i o potencijalnim dokazima koji bi se mogli upotrebiti u daljem krivičnom postupku.' U Odluci o ukidanju istrage, tužilac EULEX-a je takođe naveo da odluka ne isključuje 'mogućnost podnošenja nove krivične prijave ukoliko se pojave novi dokazi' i da bi oštećena strana, ukoliko poželi, mogla da ugovori sastanak sa tužilaštvom EULEX-a kako bi razgovarali o ovom predmetu. U Odluci o ukidanju pominje se samo jedna oštećena strana; adresa te oštećene strane nalazi se u Srbiji, van administrativnih linija Kosova".

- iv. U junu 2018. godine, tužilačka jedinica Misije je preko Ministarstva pravde Kosova, poslala Srbiji zahtev uzajamnu pravnu saradnju, pošto je ustanovila da odluka o ukidanju istrage nije dostavljena oštećenoj strani.
  - v. EULEX je 8. juna 2015. godine primio od UNMIK-a mišljenje UNMIK-ove Savetodavne komisije za ljudska prava od 14. decembra 2014. godine u predmetima 264/09 i 265/09, koje je izdato na zahtev podnesen od strane brata podnosioca žalbe. Dana 24. juna 2015. godine Misija je to 'Mišljenje' prosledila glavnom državnom tužiocu Kosova zajedno sa pozivom da se predmet oceni i prosledi nadležnim organima tužilaštva.
  - vi. 28. juna 2015. godine, glavno državno tužilaštvo obavestilo je EULEX da je predmet prosleđen u STRK.
33. Komisija je imala priliku da vidi poverljive dokumente koji se odnose na korake opisane u gornjem paragrafu.
34. Nema indikacija da je Misija obavestila podnosioca žalbe u vezi sa bilo kojim informacijama koje je posedovala ili koracima koje je Misija preduzela u vezi sa ovim predmetom. Takođe nema indikacija da je Misija pokušala da stupi u kontakt sa podnosiocem žalbe.
35. Upitana da li se, prema saznanjima Misije, sprovodi istraga u ovom predmetu, Misija je odgovorila da u skladu sa 'ODLUKOM SAVETA (ZSBP) 2018/856 od 8. juna 2018. godine o izmenama Zajedničke akcije 2008/124/ ZSBP o Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu, Misija više nema mandat za istragu, procesuiranje i presuđivanje u predmetima. Misija nije odgovorila na pitanje Komisije i, umesto toga, 'podstakla je [podnosioca žalbe] da se za bilo kakve informacije obrati nadležnim kosovskim institucijama'.
36. Upitana da li je Misija povredila osnovni prava podnosioca žalbe, Misija navodi da se podnosilac žalbe ne poziva ni na kakvo konkretno kršenje ili kršenje osnovnih prava od strane EULEX-a. Pored toga, Misija navodi da je pravnu karakterizaciju predmeta - shodno članovima 2. i 3. Konvencije - izvršila Komisija, a ne podnosilac žalbe.
37. Što se tiče suštine, Misija ne osporava prihvatljivost žalbe.
38. Izgleda da se Misija u svom podnesku bavi osnovanošću žalbe navodeći da "[k]ada je reč o osnovanosti žalbe koja se odnosi na [roditelje podnosioca žalbe], EULEX ne osporava da podnosilac žalbe, kao indirektna žrtva navodnih kršenja, ima pravo na efikasnu istragu nestanka njenih roditelja, tvrdi da su njegove nadležne jedinice preduzele sve razumne korake da istraže slučaj i nisu povredile prava podnosioca žalbe". Misija iznosi određene dalje argumente koji su se očigledno odnosili na meritum predmeta. Komisija navodi primećuje da se Izjava o činjenicama i pitanjima od 8. decembra 2017. odnosi na prihvatljivost žalbe, a Komisija će u fazi merituma odvojeno pregledati argumente o meritumu predmeta.
39. Misija je podnela argumente u vezi sa, kako kaže, nedostatkom nadležnosti Komisije *ratione personae* što se tiče nestanka još tri lica, članova šire porodice podnosioca žalbe. Kao što je navedeno u stavu 15 gore, podnosilac žalbe je dala pojašnjenje u vezi sa tim pitanjem u svojim kasnijim podnescima. Shodno tome, Komisija ne mora da proceni prihvatljivost žalbe u odnosu na ova druga tri lica.

VI. OCENA KOMISIJE

Mandat Komisije (pravilo 25. stav 1. Poslovnika) i nerazdvojiva ograničenja postavljena Misiji u pogledu zaštite ljudskih prava

40. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima. Komisija se u svom radu takođe može pozivati, *između ostalog*, na Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima i Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima.
41. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da nastavi sa žalbom, uzimajući u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravilnika o radu Komisije.
42. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravilnika o radu, Komisija može da ispita jedino žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane Misije EULEX Kosovo tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.
43. Komisija je već konstatovala da su postupci EULEX-ovih tužilaca i policije u principu deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu a samim tim spadaju unutar sfere mandata Komisije (vidi, npr, *Latif Fanaj protiv EULEX-a*, 2016-06, 14. septembar 2011., stav 65; *K do T protiv EULEX-a*, 2013-05 do 2013-14, 21. april 2015., stav 43). Komisija ne vidi razlog za odstupanje od svoje ustaljene sudske prakse u ovom predmetu.

Da li se u žalbi navodi kršenje prava od strane Misije?

44. Kao preliminarno pitanje, Misija sugeriše da podnosilac žalbe ne navodi niti pripisuje kršenje Misiji. Takav argument je već iznesen i odbačen u ranijem predmetu. Iz istih razloga mora se ponovo odbiti.
45. U svojoj Odluci o prihvatljivosti u predmetu *Milijana Avramović protiv EULEX-a* (2016-17) od 11. decembra 2019. godine (<https://hrrp.eu/docs/decisions/2019-12-11%20Admissibility%20Decision%202016-17.pdf>), Komisija je rekla sledeće (stavovi 47 i dalje):
  47. U svojim podnescima, iako direktno ne osporava prihvatljivost ovog slučaja, Misija sugeriše da podnosilac žalbe ne iznosi nikakve konkretne navode protiv EULEX-a i da u svojoj žalbi ne pominje EULEX. Misija stoga „traži od Komisije da proceni da li se slučaj 2016-17 može smatrati stvarnom žalbom protiv Misije i da se na drugi način ne sme tretirati kao puki i legitiman zahtev za informacije o statusu istrage”.
  48. Zahtevi forme i suštine koji regulišu sadržaj žalbe pred komisijom izneti su u Pravilniku o radu iste (vidi Pravilo 25 i naredna). Ocenjena nasuprot ovog Pravilnika, Misija ne nagoveštava da žalba sadrži bilo kakav formalni nedostatak koji bi uticao na prihvatljivost ovog slučaja.
  49. Što se tiče pitanja prirode žalbe i da li se ona odnosi na dela koja se mogu pripisati Misiji, Komisija će istaći sledeće. Prvo, u skladu sa svojim Pravilnikom o radu (i OPLAN-om), Komisija je nadležna samo za procenu pritužbi na kršenje prava protiv Misije. Pravilo 25. stav 1. Pravilnika o radu komisije tako

predviđa da „[ž]albu može podneti bilo koja osoba osim osoblja Misije EULEX Kosovo, koja tvrdi da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane Misije EULEX Kosovo tokom sprovođenja svog izvršnog mandata”. U tom smislu, podnošenje žalbe komisiji mora biti na snazi i može se odnositi samo na tvrdnju o kršenju prava za koju se kaže da se može pripisati Misiji.

50. Kao drugo, što se tiče suštine žalbe, kao što je vidljivo iz obrasca žalbe koji koriste ovaj i drugi podnosioci žalbe, sve žalbe pred komisijom sadrže tvrdnju o kršenju prava (vidi obrazac žalbe, oznaka B) koja se, prema obrascu za žalbu, pripisuje EULEX-u (vidi obrazac za žalbu, tačka V). Ova žalba je, dakle, pravilna žalba za kršenje prava protiv Misije
46. Ovi nalazi se *mutatis mutandis* primenjuju na ovaj predmet i odgovaraju na podneske Misije. Komisija stoga smatra da je žalba u skladu sa zahtevima forme i suštine koji se zahtevaju Pravilnikom i uverila se da podnosilac žalbe u stvari navodi da je Misija prekršila njena prava
47. Misija je takođe navela da činjenice i pitanja koja je Komisiji podnela Misiji nisu pravno valjana, jer su sugerisali da se podnosilac žalbe pozvala na kršenje određenih prava, dok je zapravo Komisija bila ta koja je okarakterisala činjenice koje su navedene pod određenim pravnim normama. Čini se da Misija pogrešno shvata ulogu Komisije: koje se norme primenjuju na određeni predmet, odgovornost je same Komisije (*jura novit curia*), a Komisija nije vezana načinom na koji bilo koja strana karakteriše činjenice predmeta sa pravnog stanovišta. Činjenica da žalbeni obrazac koji se podnosi Komisiji sadrži odeljak u kojem se podnosilac žalbe može pozivati na određene instrumente ili odredbe o ljudskim pravima ne menja ulogu i odgovornost Komisije u pravnoj karakterizaciji predmeta.
48. Pored toga, Komisija napominje da veliki broj podnosilaca žalbe nije pravno obučeni i dolazi pred Komisiju bez zastupnika, te stoga Komisija mora obezbediti da osnova na kojoj Komisija donosi odluku tačno odražava činjenice u predmetu, čak i ako ih jedna ili druga strana nije u potpunosti ili pravilno artikulirala.
49. Komisija takođe napominje da je princip *jura novit curia* dobro uspostavljen u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava. Vidi npr. *Şerife Yiğit protiv Turske [GC]*, br. 3976/05, Presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 52, u kojoj je Sud izjavio:
- “[P]ošto je Sud glavni u karakterizaciji koja se u zakonu daje činjenicama predmeta, on nije pod obavezom karakterizacije koju su dali podnosilac predstavke ili Vlada. Na osnovu principa *jura novit curia*, on je, na primer, samoinicijativno razmatrao žalbe na osnovu članova ili stavova na koje se stranke nisu pozivale, pa čak i prema odredbi u vezi sa kojom je Sud proglasio žalbu neprihvatljivom, proglašavajući je prihvatljivom pod drugom. Žalbu karakterišu činjenice navedene u njoj, a ne samo pravni osnovi ili argumenti na koje se oslanja [...]”
50. U ovom konkretnom slučaju, iz prirode činjeničnih navoda sadržanih u žalbi jasno je - kao što je to bio slučaj u velikom broju prethodnih sličnih žalbi - da su osnovna prava relevantna za ovu žalbu ona zagarantovana, između ostalog, u članovima 2, 3, 8 i 13 Konvencije.
51. Komisija takođe generalno navodi da prisilni nestanci mogu uticati na ekonomska, socijalna i kulturna prava primarnih i sekundarnih žrtava, pored njihovih građanskih i političkih prava. UDLjP i MPESKP priznaju širok spektar ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava na koja prisilni nestanak može uticati, od prava na zdravstvo i obrazovanje, do prava na socijalnu zaštitu, imovinu i stanovanje.

52. Radna grupa za prisilne nestanke je, u vezi sa patnjom prouzrokovanom prisilnim nestancima rođaka prisilno nestalih, primetila da je [...] emocionalni preokret pogoršan materijalnom uskraćenošću“ (vidi *Opšti komentar o ženama pogođenim prisilnim nestancima* koji je usvojila Radna grupa za prisilne nestanke na devedeset osmoj sednici, A/HRC/WGEID/98/2, stav 12). Jedna okolnost u kojoj može biti uticaja na ekonomska, socijalna i kulturna prava je kada je nestala osoba izdržavala porodicu ili je imala zakonsko vlasništvo nad porodičnom imovinom ili sredstvima ili zahtev za određenim davanjima ili isplatama. Efikasna istraga o nestanku može imati direktne posledice utvrđivanjem legalnog postojanja ili smrti nestale osobe, a samim tim i vlasništva nad imovinom i pristupa podršci na koju članovi porodice mogu da polažu pravo (videti *Izveštaj Radne grupe za prisilne nestanke, Dodatak, Studija o prisilnim nestancima i ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima*, A/HRC/30/38/Dod.5, stavovi 25-27).
53. Kao i kod pravne karakterizacije prema gore navedenim pravima iz Konvencije, podnositeljka žalbe nije iznela nikakve posebne navode u vezi sa ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Okolnosti slučaja, naime odnos između podnositeljke žalbe (ćerke) i primarnih žrtava (roditelja podnositeljke žalbe), ipak usmeravaju Komisiju da od podnositeljke žalbe zatraži dalje informacije u vezi s tim.
54. Stoga će Misija biti pozvana da se pozabavi suštinom svakog od osnovnih prava koja mogu da se tiču ove žalbe, kao što je gore navedeno.

Ostala razmatranja

55. Kao što je gore pomenuto, Misija je kao odgovor na neka pitanja Komisije predložila da podnositeljka žalbe treba da uputi ova pitanja lokalnim vlastima.
56. Komisija želi da razjasni da ovaj postupak nema za cilj usmeravanje podnositeljku žalbe na bilo koju treću stranu. U skladu sa Poslovníkom Komisije, postupak ima za cilj da verifikuje da li Misija poštuje sopstvene obaveze kao nosilac dužnosti za ljudska prava, obavezana međunarodnim zakonima o ljudskim pravima. U meri u kojoj treba preduzeti korake u cilju postizanja te svrhe, odgovornost je Misije da preduzme korake u vezi sa lokalnim vlastima. Komisija takođe poziva Misiju da odustane od sličnih podnesaka u budućim postupcima.
57. Kada se preduzmu, takvi koraci mogu biti relevantni za procenu Komisije o dovoljnosti i adekvatnosti odgovora Misije u svetlu ljudskih prava koja se razmatraju. Komisija, stoga, poziva Misiju da kao deo svojih argumenata o meritumu ovog predmeta navede koje je korake, ako ih je bilo, preduzela da bi razgovarala i pokrenula ovo pitanje sa lokalnim vlastima.

IZ OVIH RAZLOGA KOMISIJA JEDNOGLASNO

PROGLAŠAVA PRIHVATLJIVOM bez prejudiciranja osnovanosti pitanja, pritužbe u pogledu navodnih kršenja članova 2, 3, 8 i 13 Evropske Konvencije za Ljudska Prava, i članova 9. i 11. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima;

POZIVA MISIJU da razjasni sledeće u svojim podnescima o osnovanosti ovog predmeta:

- i. Koje podneske Misija želi da pruži u vezi sa suštinom gore pomenutih ljudskih prava?
- ii. Da li je i koje korake Misija preduzela prema lokalnim vlastima u vezi sa ovim predmetom? Konkretno, da li se Misija raspitivala kod lokalnih vlasti da li su (a) imale saznanja o postojanju ovog predmeta, i (b) da li ga trenutno istražuju i, ako ne, (c) zašto.
- iii. Da li i kakvu ulogu Misija namerava da ima u budućnosti u vezi sa ovim nerešenim predmetom prisilnog nestanka? Koju konkretnu meru ili radnju Misija razmatra u okviru svojih (trenutnih) ovlašćenja u cilju unapređenja istrage i rešavanja ovog predmeta? Ako Misija ne namerava da preduzme bilo kakve korake u vezi sa ovim predmetom, zašto?
- iv. Da li su dokumenti koji se odnose na ovaj predmet prosleđeni lokalnim kosovskim vlastima nakon promene mandata Misije u junu 2018. godine i smanjenja izvršnih nadležnosti?
- v. Da li je Misija pokušala da identifikuje rođake, uključujući živu decu, nestalih lica u ovom predmetu, osim rođaka identifikovanog u podnescima Misije i povezanim poverljivim dokumentima? Ako nije, zašto nije?
- vi. Da li je Misija pokušala da kontaktira podnosioca žalbe ili rođake nestalih roditelja podnositeljke žalbe, pored koraka navedenih u podnesku Misije i povezanim poverljivim dokumentima? Ako nije, zašto nije?

Prilikom razmatranja gore navedenog, Komisija poziva Misiju da ne dostavlja podneske koji su već dostavljeni i odbijeni kao neosnovani u prethodnim predmetima.

POZIVA PODNOSIOCA ŽALBE da odgovori na sledeće:

- i. Molimo vas opišite podršku ili pomoć, ili smeštaj koji su vaši roditelji obezbeđivali vama i vašoj porodici pre njihovog nestanka.
- ii. Molimo vas opišite lične i emotivne posledice nestanka vaših roditelja po vas i vašu porodicu.
- iii. Molimo vas opišite pravne i finansijske posledice nestanka vaših roditelja po vas i vašu porodicu. Opišite takođe bilo kakve poteškoće ili probleme s kojima ste se, kao posledica činjenice da se vaši roditelji još uvek vode kao nestali, suočili prilikom zahtevanja pristupa podršci, uplatama, ili valsništvu, kao što su ona navedena u sledećim pitanjima. Na primer:
  - a. Da li ste imali puni, delimični ili nikakav pristup bilo kakvim naknadama, nadnicama, isplata penzija, socijalnoj pomoći i

- bankovnim računima na koje su vaši roditelji imali ili bi imali prava?
- b. Da li ste nasledili zakonsko vlasništvo nad bilo kojom imovinom, uključujući stambenu imovinu, koju su vaši roditelji možda posedovali?
  - c. Da li ste imali bilo kakve finansijske troškove kao rezultat nestanka vaših roditelja koji vam nisu nadoknađeni?

I TRAŽI OD STRANA da odgovore na gore navedeno i podnesu bilo kakve druge argumente u pogledu merituma ovog predmeta najkasnije do 28. februara 2021.

U ime Komisije,

Guénaél Mettraux
Predsedavajući član

Anna Bednarek
Član

Anna Autio
Član